

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 3. Rationibus confirmatur nostra sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

trariorum sunt susceptrices, si sit enim ex calido quidpiam frigidum mutatur sane, alteratur enim, ut patet, & similiter, si sit studiosum è vitio, quare saltem hoc quidem modo substantiæ proprium erit ipsam sui mutationem susceptricem, &c.

26 Tertia proprietas predicamenti substantiæ his Verbis assignatur ab Aristotele in medio capituli, omnia enim, inquit, quæ ab ijs prædicata sumuntur, aut de individuis, aut de speciebus prædicantur à prima, namque substantia prædicatio nulla fit, secundarum vero substantiarum, species quidem de individuis prædicantur, genus autem, & de specie prædicatur, & de individuo, iam vero, & rationem primæ substantiæ, specierum, generumque suscipiunt, & species generis, quæcunque enim de prædicato dicuntur, ubi aperte ait omnia quæ in prædicamento esse, aut genera, aut species dici, etsi individua subiecta tamen generibus, & speciebus.

27 Ex his tribus proprietatibus sic argumentor. Aristoteles ait illud esse in prædicamento cui conveniunt tales proprietates, & è contra illud non collocari cui tales proprietates minime conveniunt: sed Deo secundum Aristotelem nulla ex ijs proprietatibus aut convenit aut convenire potest; ergo Deus in sententia Aristotelis non ponitur in prædicamento: maior, & consequentia sunt clara, minor sic probatur, & de prima proprietate sic demonstratur, quia contraria illa sunt vera, & realia accidentia: sed Deus ut docet Aristoteles 12. metaphysicæ, text. 41. nullis substantiarum accidentibus, nec ea potest in se recipere; ergo Deo non convenit prima illa proprietas requisita ad existendum in prædicamento. De secunda proprietate sic patet, quia ut patet ex Aristotele 9. metaphysicæ, text. 17. & 12. metaphysicæ text. 8. & 3. Physicorum text. 32. in æterno Deo non datur mutatio, quod demonstrat Aristoteles 8. Physicorum, & 12. metaphysicæ, ratione illa, quæ ibi à Philosophis adducitur, omne quod movetur ab alio movetur; supremum cælum movetur: ergo ab alio; vel ergo ille motor movetur etiam, & sic indigebit alio motore de quo iterum eadem redibit quæstio, cum ergo non possit in infinitum procedi, sistendum erit in primo motore omnino immobili, quem vocamus Deum, quam argumentationem, ut demonstratio fiat non de motu physico, sed metaphysico debemus intelligere; ergo Deo non convenit secunda proprietas mutabilitatis ex Aristotele. Quod autem tertia proprietas non conveniat Deo patet ex Aristotele, qui 12. met. & 4. met. & 9. text. 17. & 3. Phys. text. 32. negat Deo ullomodo convenire potentiam tam physicam ut est materia, quam metaphysicam ut est genus: sed quod est in prædicamento, aut est ipsum genus, aut compositum ex genere ut species, aut individuum si in prædicamento collocatur, quia generi, & speciei subijcitur; ergo Deo non convenit tertia proprietas; ergo Deo nulla ex illis proprietatibus ex Aristotele convenit, assignatis his quæ in prædicamento collocantur, ex quo evidenter sequitur in sententia Aristotelis nullo modo Deum in prædicamento collocari.

SECTIO III.

Rationibus confirmatur nostra sententia.

Prima, quia Deus solum constituitur prædicatis transcendentibus, ita ut omnia prædicata superiora, quæ reperiuntur in illo, imbutantur in ultimis differentiis Dei: sed huiusmodi constitutum nullo modo potest collocari in prædicamento; ergo Deus in illo non collocatur.

Maiores est certa, quia omnia prædicata superiora Dei sunt ens, substantia, spirituale, vivens, intellectuale, completum: sed omnia hæc transcendent ultimas differentias Dei; ergo omnia prædicata superiora constitutiva Dei sunt transcendentia, ac proinde Deus solum constituitur prædicatis transcendentibus, &c. Maior est evidens, minor sic probatur, & de ente, substantia, & cæteris prout abstrahunt à completo, & incompleto sic probatur, nam differentia Dei ultima per quam distinguitur ab omni creatura est esse increatum; ergo necessario est ens, quia esse, & ens sunt synonyma: sed esse increatum non est accidens, cum sit constitutum infinitum, & perfectissimum substantiæ: ergo est substantia, quia talis differentia constituit Deum in esse omnino independentis ab alio, vel tanquam à causa, vel tanquam à subiecto: ergo ex vi talis independentiæ constituitur in esse entis per se infinite perfecti: sed ens per se infinite perfectum est substantia infinite perfecta: ergo talis differentia constituit Deum simplicissime in esse substantiæ: ergo ipsa differentia, quæ constituit Deum in tali esse est substantia perfectissima, quia quatenus talis differentia est ens increatum: sed ens increatum est ens per se omnino independentis, ac proinde substantia eminentissima: ergo.

Tunc sic, hæc differentia quatenus substantia perfectissima, est omnino immaterialis, nullamque corporis rationem concernens, ac proinde omnino purissima, & ab omni materiæ facis concrectione segregata, nullasque habens partes: ergo est spiritualis, & vivens intellectualiter, quia omnis substantia spiritualis est in gradu intellectuivo, ut videre est in Angelis, & anima rationali: sed quidquid est in gradu intellectuivo est vivens intellectuale: ergo differentia ultima Dei, quæ est esse increatum est substantia spiritualis vivens intellectualiter; ergo omnia prædicata superiora Dei prædicantur directe de ultima differentia Dei, scilicet de esse increato; ergo omnia illa prædicata transcendent ultimam differentiam Dei.

Quod autem ultimum prædicatum, scilicet completum transcendat ultimam differentiam Dei, sic demonstratur. Quia illa differentia quidquid sit, & quomodocumque sumatur, est ens increatum: unde ens omnino à se: sed huiusmodi est omnino illimitatum in suo esse, secundum omnem perfectionem: ergo infinite perfectum, ac proinde continens omnem perfectionem simpliciter simplicem in essendo: sed esse completum est perfectio simpliciter simplex, ac proinde formaliter attribuitur Deo; ergo inter infinitas perfectiones quas continet esse increatum differentia videlicet Dei habet hoc quod est esse completum; ergo ens, substantia, vivens, intellectuale, & completum.

pletum directe ac formaliter praedicantur de tali differentia; ergo omnia praedicata superiora transcendunt ultimam differentiam Dei.

Deinde quia illa differentia est actualissima, & purissima, ac proinde debet esse actualissime sine ulla potentialitate: atqui si non esset completa haberet potentialitatem: ergo de se formalissime est completa; haec minor sic probatur, quia omne incompletum, & quod concipitur per modum partis est perfectibile per unionem ad partem, & per constitutionem totius, nam pars dum vnitur alteri acquirit suum finem, constitutionem nimirum totius, nam pars vt medium ordinatur ad constitutionem totius tanquam ad finem ultimum, finis enim partis vt inquit Aristoteles est totum: atqui acquisitio formalis finis ultimi est perfectio, & ideo beatitudo formalis est perfectio creaturae intellectualis, quia est acquisitio formalis, ultimi finis illius. Item potentiae vitales perficiuntur per operationes, quia vniuntur illis tanquam finibus propriis, finis enim potentiae operatio est, vt inquit Philosophus; ergo pars perficitur intrinsece per unionem ad partem, quia tali unionem constituit totum, & existit in statu completi, sed omne quod perficitur per aliquid distinctum a se eo modo quo distinguitur ab illo est perfectibile per illud vt de se patet, & inductione manifesta omnium aperte constat, perfectio enim, & perfectibile sunt correlatiua; ergo pars, seu conceptus incompletus est perfectibilis: atqui omne perfectibile dicit potentialitatem ad perfectionem; ergo omnis pars, seu conceptus incompletus dicit potentialitatem; ergo si differentia Dei esset completa, sed incompleta formaliter haberet potentialitatem perfectibilitatis, ac proinde non esset purissime actualitas.

Sed est purissima, summa, & infinita actualitas sine mixtione ullius potentialitatis; ergo est purissimus conceptus completus formalissime sine ulla imperfectione partis, & incompleta rationis; ergo ratio completi praedicatur formalissime de illa.

Illam minor est manifesta, quia si differentia ultima non esset pura, & summa actualitas sine ulla potentialitate nihil esset a quo Deus pure actualis sine ulla potentialitate in esse puri actus constitueretur: sed hoc est falsum, quia Deus est purissimus actus: ergo differentia Dei per quam constituitur Deus est purissima, simplicissima, summa, & omnia actualitas sine ulla potentialitate, ac proinde formalissime completa; maior illa sic demonstratur, quia nihil est in Deo quod non habeat a suis constitutivis essentialiter, quia constitutum nihil habet, nisi quod accipit a constitutivis, sed in Deo non dantur nisi duo constitutiva, vnum commune Deo, & creaturis, alterum proprium Dei scilicet ultima differentia illius: sed a primo constitutivo communi creaturis, & ipsi Deo non potest constitui in esse purissimi actus, (quia nemo dat quod non habet, sed constitutum commune creaturis, non habet rationem actus purissimi, alias communicaret talem rationem creaturis, quas constituit essentialiter, quia quidquid conuenit primo intentionaliter superiori, conuenit omni constituto per illud, secundum illud axioma dici de omni; ergo debet accipere Deus rationem actus puri, & constitui in tali ratione ex vi differentiae ultimae, quia non est aliud constitutum a quo possit Deus, R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

accipere rationem actus purissimi; ergo si differentia ultima Dei non est purissima actualitas, non est a quo possit constitui in esse purissimi actus sine ulla potentialitate.

Tunc sic illa ultima differentia Dei, quia pure actualis est, est completa, ac proinde non est pars, nec incompletus conceptus Dei; ergo est ipsum esse completum Dei formalissime, ita vt non distinguatur a Deo tanquam includens ab inclusio, vel vt melius loquar tanquam inclusum ab includente, quia si hoc esset verum, Deus formalissime contineret in se duos conceptus se excludentes formaliter, ac proinde componentes totum includens se ipsos, quia distinctio includentis ab inclusis in toto respectu suorum constitutorum supponit, vel indicat distinctionem excludentis ab inclusio inter duo constitutiva talis totius, vt videre est realiter in homine, quatenus constituitur a materia, & forma a quibus realiter diuisim distinguitur distinctione includentis ab inclusio, quia materia, & forma inter se distinguuntur distinctione excludentis ab exclusio realiter, & idem est formaliter per rationem in ipso homine, quatenus constituitur ab animali, & rationali; ergo si Deus distinguitur distinctione includentis ab inclusio a propria differentia formaliter, differentia, & conceptus communis distinguuntur inter se in Deo distinctione excludentis ab exclusio formaliter; ergo formaliter vna ratio constitutiva non includitur in alia, ac proinde simplicissime non constituent Deum: sed potius component illum formaliter vt duae partes, vel vt duo conceptus incompleti, ac proinde vt duae rationes potentialitatem perfectibilitatis continent; ergo in neutra datur pura, summa, & infinita actualitas vt iam probauimus, ac proinde Deus non erit purus, & summus actus, quae sunt absurda manifesta.

Ne ergo haec contingant, dicendum est differentiam ultimam esse completissimam, a qua nullo modo distinguitur Deus distinctione includentis ab inclusio, sed solum per maiorem, & minorem expressionem eiusdem conceptus; vnde neque conceptus communis distinguitur a differentia Dei distinctione excludentis ab exclusio formaliter: sed solum per maiorem, & minorem expressionem, eo modo quo ens vt sic distinguitur ab homine, & ab ultima differentia illius: sed ad hoc omnino necessarium est vt conceptus communis, qui solum distinguitur per maiorem, & minorem expressionem a differentia ultima includatur in illa, imbutur in ipsa, & transcendat eandem formalissime, ideo enim, & non propter aliam rationem distinguitur ens vt sic non distinctione excludentis ab exclusio, sed solum per maiorem, & minorem expressionem, quia ens vt sic transcendit ultimas differentias inferiorum: ergo si conceptus omnis qui reperitur in Deo communis Deo, & creaturis distinguitur solum a differentia ultima Dei per maiorem, & minorem expressionem solum, transcendit sine dubio talem ultimam differentiam Dei; ergo ens, substantia, vivens, intellectuale, completum transcendunt ultimam differentiam Dei, quia haec omnia praedicata sunt communia Deo, & creaturis, v.g. Angelis, Archangelis, Cherubin, & Seraphinis: sed talia omnia praedicata Deo, & creaturis sunt superiora praedicata Dei: ergo omnia praedicata superiora ipsius transcendent sine dubio ultimam differentiam eiusdem, ac proinde

V y y

538 Disp. VIII. De Anteprædicamentis.

proinde Deus solum constituetur prædicatis superioribus transcendens.

37 Declaratur amplius hoc, quia vel esse completum, spirituale, intellectualiter vivens includitur in essentiali conceptu esse increati, vel non: si includitur: ergo prædicatur essentialiter de illo, & transcendet formalissime ipsum, & sic consequimur intentum, & idem est de quacunque perfectione existente in Deo: si vero non includitur: ergo illud ens increatum, quod essentialiter est illimitatum in omni perfectione ac proinde continens omnem perfectionem ex vi suæ essentiae non erit summe perfectum, nec infinitum ens formalissime, ac proinde non erit illimitatum: unde erit non illimitatum, & illimitatum, infinitum, & non infinitum, &c. quæ sunt contradictoria manifesta: ergo.

38 Dices satis esse, quod tale esse increatum includat illas perfectiones quasi in radice, non autem formaliter.

39 Sed contra manifeste, nam hic modus imperfectus est respectu perfectionum simpliciter simplicium, quia melius est habere illas formalissime, & essentialiter quam nullo alio modo: unde ulterius respectu illarum est ille modus impossibilis si haberi debent summo, ac perfectissimo modo, & ideo necesse est ut in ipso esse per essentiam summe perfectio formaliter, & essentialiter includantur, nam ipsa identitas formalissima, & essentialis in prædicatis essentialibus est perfectio divinæ identitatis, ex eo quod omni-identitas est, cum qua non compatitur aliqua non identitas, seu distinctio inter ea in quibus datur illa summa identitas, scilicet inter prædicata superiora, & inferiora, & absoluta, sicut quia sapientia Dei est omniscientia includit essentialiter omnem rationem sapientiæ essentialiter, & formaliter: ergo si esse increatum habet identitatem cum prædicatis illis superioribus habebit summam identitatem infinitam, ac proinde omniidentitatem: ergo etiam identitatem formaliter, & essentialiter, quæ est vera, & perfecta identitas: unde si hanc non habet aliquam non habebit, ac proinde non erit omniidentitas, quia omniidentitas omnem identitatem includit, sicut omni-sanctitas Dei omnem sanctitatem includit sine ulla malitia: ergo esse increatum essentialiter, & formalissime erit idem cum perfectionibus illis sine ulla diversitate, & distinctione ab illis essentialiter, & formaliter, & ideo recte dixit Gregor. Nyssenus libro ad Ablavium, omnem circa essentiam diversitatem rejicit divina simplexque natura, & iterum quod prorsus est infinitum non aliqua quidem re definitur, aliqua vero non: quasi dicat omnia in sua essentiali ratione includere quæ ad suam perfectionem pertinent, & Richardus de Sancto Victore lib. 1. de Trinitate, cap. 17. quidquid, ait, in summo bono est vere, & summe unum est, nec villo modo ibi aliud, & aliud esse potest: sed idem ipsum est totum quod est: sic ille. Vbi omnem distinctionem adhuc formaliter excludit per illam particulam, villo modo aliud, &c. sic etiam Bernardus lib. 5. de consideratione, cap. 7. ex hoc principio, quod Deus cogitari debet optimo modo: concludit, cogitandum esse cum summa, & simplicissima inclusionem omnium perfectionum, quæ de illo esse increato dicuntur: idem ergo dicimus de essentia esse increati, quatenus essentia est, & quoad ea quæ essentialiter, & formaliter

includit: ergo omnes illæ perfectiones essentialiter, & formaliter de esse increato dicuntur, quia in re omnimodo sunt idem cum esse increato: unde in his esse optimum argumentum, factum: unde in his esse dubitatione à re ipsa ad eandem tendum est sine dubitatione. Suppono enim ut obiectum nostro conceptui, Suppono enim vere nos concipere verum illud, & increatum esse, & non fictum, quia fieri non potest ut in re esse, & non fictum, quia fieri non potest ut in re esse concepta non includantur omnia, quæ in re sunt de essentia eius, quia secluso aliquo essentiali non manet essentia: unde si in essentiali conceptu entis increati non includerentur illæ perfectiones, etiam negando esset verum dicere has perfectiones non esse de essentia talis nature sic conceptæ: ergo vel ibi non concipitur verum esse increatum, vel idem dici potest de divinitate in se: si ergo hoc posterius falsum est, etiam illud prius.

Ex quibus manifeste occluditur additus solutionibus, in quibus asseritur hoc verum esse de identitate reali, non autem de identitate essentiali, formalissima secundum transcendentiam, de hac enim loquitur Bernardus, & hanc convincunt manifeste nuper dicta.

Quod amplius vident verba Anselmi in monologio, cap. 16. ubi non solum ait omnes perfectiones possibiles simpliciter simplices quomodocunque increato, ac independenti esse Dei convenire: sed etiam de eo essentialiter dici, & omnia secundum unam considerationem, & secundum unum modum dici, quia idem inquit est quodlibet unum illorum, quod omnia sunt simul sive singula, ut cum dicitur iustitia vel essentia, unum significat quod alia, vel omnia simul, vel singula: idem docet Augustinus 10. 9. lib. de cognitione vera vite.

Sed in verbis Anselmi tria sunt advertenda, quæ ibi expresse docet Anselmus: primum quod omnes perfectiones sint de essentia alicuius sine atqui quando aliquid est de essentia alicuius sine illo, nec esse, nec concipi potest id de cuius essentia est, quia ut sæpe notavimus de finitio prædicati essentialis est, sine quo nec esse, nec concipi potest res: ergo ex verbis Anselmi, & Augustini esse independentem, & increatum Dei non solum realiter, sed etiam formaliter, conceptibiliter, & transcendentaliter includit imperfectionem supradictam ab ente, usque ad completum.

Secundum quod adverto, sunt verba illa secundum unam considerationem, &c. quibus clare, & evidenter denotant Anselmus, & Augustinus non solum realiter, sed etiam intellectualiter esse increatum, seu ultimam differentiam Dei includere omnem perfectionem, quia solum realiter includere non est secundum considerationem, quia tunc consideramus quando intellectu concipimus: unde secundum considerationem unum includit aliud, quando non potest unum sine alio concipi: ut homo includit secundum considerationem rationale, quia sine rationali non potest homo recte concipi: ergo si secundum considerationem, ut aiunt Augustinus, & Anselmus, esse increatum includit omnem perfectionem non solum realiter: sed etiam conceptibiliter, & transcendentaliter includit illam.

Quod amplius demonstrant verba illa, unum significat quod alia, vel omnia simul, vel singula: nam res propterea solum est à parte rei non significat, unde sensus Anselmi est, conceptum concipientem

Quaest. IV. Vtrum Deus ponatur, &c. 539

ciptem esse increatum, & independens Dei, ex vi perfectionis esse increati, & ex vi inclusionis essentialis omnium perfectionum in illo non posse significare aut repraesentare, concipere, aut intelligere tale esse increatum, quin etiam in ipso repraesentet, & cognoscat inclusam esse omnem perfectionem.

45 Tandem, quia si illud esse increatum in re est infinitum simpliciter totam illam infinitatem essentialiter includit, quia de ratione entis infiniti simpliciter est vt totam illam perfectionem optimo includat, ac proinde essentialiter: ergo quantumcumque praecindatur in conceptu illam, & omnem perfectionem includit, quia non est maior ratio de perfectione infinitatis, quam de ceteris, licet mens nostra non expresse, neque formaliter de illa cogitet, & ideo ait Dionysius *cap. 12. de divinis nominibus*, vnde divinum esse est, quia omnia vnice est secundum eminentiam unitatis, quae eminentia includit tam unitatem conceptus, quam realem; vnde cum ens, substantia, spirituale, vivens, intellectuale, completum sint perfectiones simpliciter simplices sine aliqua imperfectione, tam secundum rem, quam secundum conceptum includuntur, & imbibentur in esse increato, ipsumque transcendent, quod est differentia ultima Dei: atqui haec perfectiones sunt omnia praedicata superiora Dei; ergo omnia praedicata superiora illius sunt praedicata transcendentia, solumque praedicatis transcendentibus constituitur Deus.

46 Haec omnia in sententia P. Hurtado cum quo praecipue pugnamus clarissima sunt; nam in Logica *disp. 9. subsecutione. 8. §. 101.* sic ait, ex dictis liquido constat rationem entis esse analogam Deo, & creaturis, item rationem substantiae completae, quia licet haec non transcendat ens creatum, transcendit tamen ens divinum, quia quidquid est in Deo est formaliter substantia completa, sic ille.

47 Et in metaphysica *disp. 20. de Deo, sect. 2. §. 17. in fine*, sic ait, tum etiam, quia Deus est ens a se, id est in nullius potentia continetur; ergo eius propria differentia est actualitas, quae includitur formaliter in ente a se; hoc enim excludit omne genus potentialitatis, quae excluditur per actualitatem formaliter; & a §. 20. illius sectionis, & sequae ad §. 24. inclusive, probat ultimum constitutum Dei, & ultimam differentiam illius esse purissimam, adualissimam, & completissimam intellectionem substantialem, de cuius conceptu sunt praedicata omnia superiora de quibus agimus; ergo omnia praedicata superiora Dei transcendent sine dubitatione ultimam differentiam Dei.

Minor prima, & praecipua demonstratur, quia 48 omne quod est directe in praedicamento est compositum per rationem simpliciter ex praedicatis superioribus, & ultimam differentiam, ita vt habeat esse per compositionem rationis simpliciter: sed quod est constitutum solum a praedicatis transcendentibus superioribus non est compositum simpliciter per rationem; ergo huiusmodi constitutum nullo modo ponitur in praedicamento. Maior patet, quia cum praedicamentum sit ordinatio generum, & specierum, quidquid est in illo genere, & differentia constituitur: sed quidquid est huiusmodi vera, ac simpliciter compositione rationis constituitur; ergo. Minor satis late probata manet *disp. de genere, quaest. vtrum genus contineat actu differentiam*; ubi ostendimus inclusionem R. P. Adeph. de Peñafiel. Theol. Schol. Tom. I.

vnus in alio impedire compositionum rationi, inter illa, quod multis exemplis illustratum est, vt exemplo entis, quod non componit per rationem, quia transcendit, &c. videantur ibi. Sed quod constituitur solum praedicatis transcendentibus constituitur conceptibus quibus vnus includitur in alio: ergo conceptibus vel praedicatis non componentibus, ac proinde Deus qui talibus praedicatis constituitur non erit compositus simpliciter per rationem.

Vergetur, & declaratur amplius, quia omnia 49 praedicata quae sunt in recta linea praedicamentali sunt vniversalia essentialia: sed omne vniversale essentialia directe positum in linea praedicamentali est aut vnum in multis specie distinctis, aut in multis solo numero differentibus; si primum est genus, si secundum species; ergo quidquid est in linea recta praedicamentali, v.g. substantiae est genus, vel species; ergo individuum, quod sub tali linea continetur constituitur generibus, & speciebus: sed in Deo nullum est genus neque species: ergo Deus non est sub linea praedicamentali substantiae; minor haec sic probatur, primo, quia omne genus, & species sunt extra rationem differentiae inferioris cuius genus, & species sunt, vt videre est in animali respectu rationalitatis, & in homine respectu petreitas, sed nullus conceptus superior datur in Deo, qui sit extra differentiam ipsius ex eo quod omnis conceptus superior transcendit differentiam ultimam Dei, vt supra late demonstratum manet; ergo in Deo nullum est genus neque species: ergo Deus non componitur simpliciter ac proinde non erit in linea praedicamentali.

Secundo sic probatur eadem minor, quia genus 50 vt sic non potest dicere infinitam perfectionem, cum sit quid informe, & potentiale, nec includat actu perfectionem differentiae, nec differentia propria correspondens generi, & contrahens ipsum potest similiter dicere infinitam perfectionem cum non includat perfectionem generis: ergo ex tali genere, & differentia non constituitur infinita essentia: ergo simpliciter repugnat infinitam essentiam simpliciter ex genere, & differentia componi; quo circa licet in Deo possit concipi aliqua ratio communis Deo, & creaturis, & aliqua ratio propria Dei, non tamen possunt in Deo concipi ratio determinabilis, & ratio determinans ita praecise vt neutra in altera essentialiter includatur; est enim hic modus compositionis proprius rei finitae, quae ex vi suae differentiae constitutivae includat limitatam, ac praecisam aliquam perfectionem: sed illa determinatio simpliciori modo concipienda est eo modo quo supra diximus; ergo omnis compositio generis, & differentiae ableganda est a Deo, & omnino excludenda ab ipso.

Vergetur, vel praedicata generica, quae ponentur 51 ad constituendum Deum in tali praedicamento essent finitae perfectionis, vel infinitae: si finitae cum Deus sit infinitae perfectionis aliqua perfectio erit in Deo ultra perfectionem sui generis, aut ergo ea perfectio addita generi ad constituendum Deum est finita, vel infinita: si finita: ergo non constituit Deum in esse infiniti per vnionem, & additionem ad genus, si quidem finitum finito additum, non facit quidquam infinitum; si infinita: ergo in ea invenitur omnis perfectio divina, neque superaddi potest alia perfectio, quae non includatur in illa, imo ipsa ratio generica include-

tur in tali differentia infinita simpliciter, quia in infinite perfecto per essentiam, & a se, ex eo quod omniperspectum sit, debet reperiri omnis perfectio: ergo illud quod vocatur genus vere non erit genus, quia genus non includitur in differentia.

2 Dices illum conceptum abstrahi a finito, & infinito. Bene: ergo non est infinitum, sicut animal quod abstrahit a rationali non est rationale, si autem differentia sit finita quæ additur illi conceptui abstrahenti a finito, & infinito, ac proinde non infinito, sine dubio ex tali additione non resultabit aliquod infinitum simpliciter, quia ex non infinito, & ex finito non fit infinitum sed finitum; unde non Deus, ut patet in compositione hominis qui finitus est, & clarius in angelo, angelus enim finitus est, quia ens, substantia, spirituale, vivens, intellectuale non sunt infinita, cum abstrahant ab infinito, & finito, & cum ex alio capite differentia angeli addita illis predicatis est finita, totus angelus superiora Dei non sunt infinita, & differentia addita illis ad constituendum Deum est finita, Deus non erit infinitus, sed finitus, unde non Deus quod est contradictio; si autem infinita sit differentia, non erit infinita in aliquo genere, sed potius in omni, quia Deus, qui ab illa constituitur, & accipit esse infinitum, non habet illud in aliquo genere, sed in omni: ergo includit in se formalissime, & essentialiter omnem perfectionem, quæ formaliter est in Deo: sed omnia illa predicata superiora sunt perfectiones formaliter contenta in Deo: ergo includuntur formalissime, & essentialiter in differentia ultima Dei: ergo non componunt Deum simpliciter per rationem: ergo Deus directe non ponitur in predicamento, quia quidquid ponitur in illo est compositum simpliciter per rationem ex genere, & differentia.

SUBSECTIO I.

Secundum, & tertium argumentum pro nostra sententia ponuntur.

53 **S**ecundo sic argumentor principaliter, quia nullus conceptus est in predicamento substantiæ, qui non sit analogus respectu Dei, & creaturarum, secundum principia Patris Hurtado: sed predicamentum non potest componi ex predicatis analogis: ergo Deus non est in predicamento substantiæ cum creaturis; maior sic demonstratur, quia secundum principia Patris Hurtado, transcendentia conceptus in ultima differentia rei constituit analogiam in tali conceptu, ut ipse docet in Logica disp. 9. sect. 3. sub-sectione 5. §. 70. ibi, opinantur alij analogiam propriam consistere in transcendentia, quibus libens assentior, quia per transcendentiam facile explicatur proportionalis convenientia conceptus obiectivi, sic ille: sed nullus conceptus est in predicamento substantiæ, qui non transcendat ultimam differentiam Dei: ergo nullus conceptus est in predicamento substantiæ, qui non sit analogus, &c. minor hæc sic probatur, quia ultima differentia Dei ut supra vidimus in sententia P. Hurtado est pura intellectio completa substantialis: ergo de tali ultima differentia predicantur hæc predicata formaliter substantia intellectualis completa: ergo talia predicata transcen-

dunt ultimam differentiam Dei; patet hæc consequentia, quia nihil aliud est transcendere conceptum superiorem differentiam, nisi quod talis conceptus formalissime predicetur de illa, & ideo ipse P. Hurtado ait ubi supra sect. 8. §. 101. substantiam completam transcendere ultimam differentiam Dei, quia illa est substantia formaliter, &c. ac de illa substantia formaliter predicatur: sed ultima differentia Dei est formalissime substantia completa, ut nunc Hurtado asserit, vivens, ut ipse docet in Metaphysica disp. 20. sect. 2. num. 21. ibi: in hoc conceptu (loquitur enim de differentia ultima Dei) includi rationem vitæ nulli potest esse dubium, quia Deum necessario apprehendimus in aliqua specie perfecta, vivens autem est omnium perfectissima; imo, & necessario intelligimus Deum actuale vitam. Item hæc vita, quæ includitur in formalissima differentia Dei est intellectualis, ac proinde purissima intellectio, ut hic auctor probat late *vera illa sententia*: ergo talis differentia ultima Dei formalissime est substantia, vivens, intellectualis, completa, ac proinde de illa formalissime predicantur omnia illa predicata: ergo omnia illa transcendent talem differentiam, ac proinde omnes illi conceptus erunt analogi, & non univoci, & sic sine dubitatione fallitur Hurtado in metaphysica disp. 9. sect. 4. §. 51. in fine, dum ait quid? Deo, & creaturis datur conceptus substantiæ intellectualis univocæ communis, nam substantia intellectualis non est transcendens formaliter: fallitur inquam, quia ut vidimus substantia intellectualis imbibitur in ultimo conceptu, & differentia Dei, quia de illo formalissime predicatur, liquidem in sententia huius auctoris talis conceptus ultimus, & differentialis est pura completa intellectio substantialis.

Sed demus substantiam intellectualem non transcendere differentiam Dei, non potest dubitari quin substantia completa, vivens, spiritualis transcendat Deum, ut ipse P. Hurtado docuit ubi supra: ergo caput predicamenti substantiæ, & alia duo predicata illius predicamenti erunt analogi respectu Dei, & creaturarum, & solum unum predicatum intellectuale nimirum erit univocum, quia non transcendit respectu Dei, & creaturarum; atqui quod non est sub capite predicamenti non potest esse in illo predicamento: ergo si Deus non est sub genere supremo, seu sub capite predicamenti substantiæ, quia illud non est univocum, sed analogum respectu Dei ex eo quod transcendat differentiam Dei, nullo modo erit in predicamento substantiæ, etiam si aliquod predicatum illius predicamenti sit univocum respectu Dei, & non analogum ex eo quod non transcendat differentiam Dei.

Vergetur, quia individuum quod est in predicamento est sub omnibus predicatis a summo usque ad infimum sibi convenientibus; unde si non est sub omnibus a summo, ita ut omnia non de illo predicentur, nullo modo reperitur in tali predicamento. Ideo enim Petrus, Bucephalus, & Gabriel Angelus sunt in predicamento substantiæ, quia sunt sub omnibus predicatis superioribus a summo, seu capite illius predicamenti usque ad infimum convenientibus, & proportionatis Petro, Bucephalo, & Gabrieli: sed Deus non est sub omnibus predicatis predicamenti substantiæ, tanquam sub generibus, & univocis: ergo non est in tali predicamento.

Ratio

- 56 Ratio autem videtur à priori, quia linea prædicamentalis non est mixta ex conceptionibus, aut prædicatis analogis, & univocis: sed solum pure constans ex univocis à primo usque ad infinitum; sed respectu Dei, & creaturarum non possunt esse omnia prædicata quæ componunt lineam prædicamenti substantiæ univoca: sed partim sunt univoca, & partim sunt analogica: ergo ex illis non potest fieri unum prædicamentum in quo sint Deus, & creatura.
- 57 Exemplo declaratur hoc manifesto, quia accidens, & substantia non possunt esse in quadam linea, quæ componatur ex ente ut sic, & reliquis prædicatis, etiam si aliquod prædicatum contentum in tali linea esset univocum respectu accidentis & substantiæ, quia caput talis lineæ esset analogum: unde quotiescunque incipit aliqua linea prædicamentalis ab omnibus maxime attenditur, ut caput talis lineæ sit univocum, & non analogum: atqui caput prædicamenti substantiæ scilicet substantia completa ut sic, quia est transcendens ultimam differentiam Dei est analogum sicut ens ad substantiam, & accidens per vos, quia transcendit: ergo nullo modo potest fieri, aut componi ex illo capite, & reliquis prædicatis una linea prædicamentalis sub qua sint Deus, & creatura, membra enim seu partes ut ita dicam, quæ non sunt sub uno capite, nullo modo pertinent ad idem corpus, quia caput univocum debet influere in omnia membra.
- 58 Sed Deus, & creatura non sunt sub uno capite prædicamenti substantiæ scilicet sub substantia completa ut sic, tanquam sub uno conceptu univoco, & generico, quia talis conceptus est analogus respectu Dei: ergo Deus non pertinet ad corpus illud artificiale prædicamenti substantiæ.
- 59 Quod expresse docuerat P. Hurtado in *logica, disp. 9. sect. 8. §. 108. ibi*. Dices secundum Dei attributa posse in prædicamento constitui. Respondetur Deum non constitui in prædicamento substantiæ ut dixi §. 23. sic ille. Verba autem §. 23. sic se habent, Deus autem abest à prædicamento, quia in illis prædicamentorum auctores noluerunt constitui nisi individua creaturæ: vero hæc opponantur ex diametro conclusioni ipsius Hurtado, quam posuit in metaphysica *disp. 9. §. 54. ibi*: itaque si res metaphysica expendatur, Deus non est expungendus à prædicamento substantiæ ut patet ex argumentorum solutione ipse videtur.
- 60 Præterea, nullo modo toleranda videtur solutio quam his verbis tenuit ipse Hurtado, ubi supra *sect. 4. §. 51. in fine*. Deinde prædicamentum est series prædicatorum ab individuo usque ad supremum conceptum dividendem ens, quod si in hac serie interijciuntur prædicata analogica, prædicamentum conflabitur ex analogis, quæ vere habent conceptum communem, sic ille. Hæc inquam solutio, quia destruit omnes conditiones prædicamenti nullo modo debet tolerari, quis enim unquam posuit prædicamentum, quod non solum non componeretur ex generibus, & neque ex univocis: sed quod absurdus est ex analogis: certe nullus; unde si omnes conditiones stabilitæ prædicamentorum ita evertantur, & sanditus labefactentur, non solum dabuntur individua in prædicamentis: sed potius omnia prædicamenta medio tollentur sine ulla dubitatione; unde velint, nolint adversarij cogentur fateri Deum non

esse in prædicamento, quia si prædicamentum non est in eo, non potest quidquam esse, quia quod nihil est nihil continet sub se: ergo si omnes destruantur conditiones prædicamentorum nullum erit prædicamentum, ac proinde Deus in prædicamento non erit, neque rationabiliter defenduntur conclusiones, quando omnia principia, & iura quibus innituntur res de quibus agimus negantur, & negliguntur, quia contra negantes principia non est arguendum; multo enim facilius erat adversarijs, & magis rationi consonum veritatem hanc sanctorum Patrum auctoritatibus firmam firmis argumentorum lateribus roboratam defendere, quam placitum ita lubricum tueri, ac docere, ut si aliquomodo defendi vellet necesse sit tot veritates convellere, & labefactare.

Tertio probatur principaliter, si Deus ponetur in prædicamento sub aliquo genere, sequeretur existentiam non esse de essentia divinæ naturæ: sed hoc est falsum: ergo id ex quo sequitur minor hæc est manifesta, & docetur, & probatur à P. Hur. in *metaph. disp. 20. de Deo, sec. 2. per 10. tam; præcipue à num. 17. usque ad 19.* ratione autem manifesta sic probatur, quia Deus in primo suo conceptu differt à creatura, in primo, & proprio conceptu illius, quia creatura est ens contingens, Deus autem necessarius; nisi enim formaliter hi conceptus apprehendantur non efformamus proprium conceptum Dei, neque creaturæ: ergo qui proprie concipit differentiam Dei, concipit formaliter necessitatem existendi: sed necessitas existendi est actualitas necessaria existentie; ergo de conceptu essentiali Dei est existentia: ergo falsum est negare existentiam de essentia divinæ naturæ: sequela illa maioris sic probatur, quia quidquid ponitur in prædicamento ponitur præcendendo ab existentia, omnia enim prædicamenta abstrahunt ab actuali exercitio existendi, quod est existentia: ergo si Deus ponitur in prædicamento abstrahitur ab existentia: sed nihil abstrahitur à prædicato quod sit de essentia alicuius, quia res sine omnibus prædicatis essentialibus nullo modo potest concipi neque esse; ergo si Deus poneretur abstractus ab existentia in prædicamento, sequeretur evidenter existentiam non esse de essentia Dei.

Urgetur, nam in rebus creatis in quibus essentia non est ex se, & ex ratione sua formali existens potest abstrahi essentia ab existentia, non tamen in Deo, qui est ens per essentiam, ac proinde de se ipso dicit: ego sum, qui sum, unde ex sua essentia est existens: ergo Deus nullo modo potest poni in prædicamento.

SVBSECTIO II.

Quarta, & quinta ratio ponuntur.

Quarto sic argumentor, quia omne quod est directe in prædicamento substantiæ vel est ut prima substantia (in basi prædicamenti tanquam fundamentum totius ordinis prædicatorum essentialium,) vel tanquam secunda substantia; sed neutro modo est in prædicamento; ergo nullo modo est in illo; hæc minor in qua est difficultas probatur quoad secundam partem, quia omnis secunda substantia aut est communis pluribus inferioribus essentialiter distinctis, aut

Yyy 3 pluribus

pluribus inferioribus solo numero differentibus secundum naturam, & substantiam: atqui Deus non continet sub se plures Deos specie, & essentialiter distinctos, quibus se communicet ut superior inferioribus, solum enim datur in divinis communicatio, qua pater se communicat filio, & Pater, & Filius media spiratione seu per illam se communicant Spiritui Sancto, alia autem communicatio superioris respectu inferiorum dissimilium in essentia, non datur in divinis, nec potest dari, quia de essentia Dei est ut sit singulare, & determinatum individuum.

64 Item Deus non continet plures Deos realiter distinctos, & numero differentes secundum naturam, & essentiam, quibus Deus se communicet ut superior: ergo nullo modo Deus est in prædicamento substantiæ ut secunda substantia.

65 Prima pars illius minoris principalis sic probatur, quia omnis prima substantia quæ in prædicamento collocatur, debet esse sub secunda substantia, aut generica, aut specifica, ut Petrus sub homine, vel ut Gabriel in sententia Thomistarum, sed neutro modo potest Deus esse in prædicamento: ergo non est in illo ut prima, & individua substantia; minor quoad secundam partem sic probatur, quia semper secunda substantia specifica habet plura individua sub se eiusdem speciei, & numero differentia: sed Deus non habet aliud individuum, quod sit eiusdem speciei cum ipso, quia vel illud est Deus, vel creatura; non Deus, quia iam darentur plures dii numero distincti, quod est hæreticum; neque ex creatura, quia nulla creatura est eiusdem speciei cum Deo, cum magis distet Deus à creaturis omnibus quam ab animalibus, & lapides ab Angelis ut de se patet; ergo Deus non est sub secunda substantia specifica: quod autem non sit sub generica; patet ex supradictis, ubi probavimus nullum conceptum posse dari in Deo quod possit esse genus, alias Deus componeretur ex actu, & potentia, quod est falsum.

66 Ultimo probatur ratione, quam ex Durando laudat P. Suarez, quia Deus secundum propriam essentialem, & constitutivam rationem suam non dicit præcisam perfectionem unius prædicamenti, sed omnia includit; formaliter quidem rationes plurium, eminenter autem omnium, non quod rationes aliquæ prædicamentales ut sic in Deo formaliter reperiantur, nam ut constituuntur in prædicamento includunt limitationem, & imperfectionem, quomodo dixit Dionysius cap. 1. de divinis nominibus, Deum esse supra substantiam, & Augustinus 7. de Trinitate, cap. 5. Deum dici abusive substantiam, sed quod formales rationes, & denominationes aliquorum prædicamentorum secundum abstractiorem rationem, & eminentiorem tribuantur Deo cum proprietate, quæ convenientia universalissima interdum est cum primis generibus prædicamentorum, ut maxime constet in substantia, & relatione, interdum cum aliquibus speciebus ut esse sapientem, iustum, &c. quo sensu loquutus est Augustinus in priori loco citato, ex 5. de Trinitate, quod late prosequitur sermone 28. de tempore; alia vero prædicamenta neque huiusmodi convenientiam habent cum Deo, sed solum eminenter in Deo continentur, solumque per metaphoram ei attribuantur; ob hanc ergo causam, & infinitam eminentiam illius rationis constitutive Dei, non potest definiri ad aliquod prædicamentum, sed supra omnia, & extra omnia est tanquam fons omnium.

SECTIO VLTIMA.

Diluuntur Adversaria argumenta.

Ad locum Augustini, præter ea quæ à nobis dicta sunt supra, ubi satis, superque mentem tanti Doctoris explicuimus, Respondeo concedendo duo illa prædicata substantia videlicet, & relationes, hoc est similia illis quæ in prædicamentis ponuntur convenire proprie Deo, non vero cum imperfectionibus, quæ inveniuntur in talibus prædicatis, quatenus in prædicamento ponuntur, & quæ requiruntur necessario ut in illo res collocentur, v.g. imperfectio compositionis simpliciter, rationis incompletæ, generis, & speciei, &c. ideo Divus Augustinus lib. 5. de Trinitate, postquam dixit multa prædicamenta de Deo translatione prædicari, aut affirmari; subdit, si tamen de illo proprie aliquid dici ore hominis potest, ubi & prædicamenta asserit metaphorice, & per translationem de Deo enuntiari, hoc enim sonant illa verba de Deo, multa prædicamenta translatione prædicari, quod ut clarius intelligatur addit verbis citatis, nihil posse proprie attribui Deo de rebus propterea in prædicamento sunt, hoc denotant illa verba, si tamen de illo proprie, &c. quibus aperte satisfactum est menti, & verbis Divi Augustini.

Ad locum Damasceni, respondeo ex illo nullo modo posse colligi Deum poni in prædicamento, nam licet verum sit sanctum Doctorem asserere Deo proprie convenire filiationem, & paternitatem, ab eisque participare creaturas relationes proprias, nihilominus male colligitur, ex illis Verbis Deum in prædicamento poni, quia illæ relationes paternitatis, & filiationis non habent in se imperfectiones quas necessario debent habere ea, quæ in prædicamento collocantur, de quibus iam late egimus supra.

Ad aliud testimonium Damasceni, Respondeo cum P. Vasquez eo testimonio illi non tam curæ fuisse docere Deum esse in prædicamento, quam exempla proponere specierum, & generum, quorum exemplorum non semper requiritur veritas.

Ad locum Aristotelis respondeo, in tali loco non agere de Deo omnium rerum Creatore, sed de substantijs separatis, nomine enim Dei, ut optime notavit Fonseca videtur Aristoteles, non solum hic, sed etiam sæpe ad Angelos significandos, nam tantus Philosophus non poterat tam crasse errare, ut plures Deos, & quidem corporeos doceret, eo modo quo erat necessarium ut Deus esset animal licet immortalis: itaque, licet Aristoteles erraverit, quatenus posuit quasdam substantias superiores hominibus subtilissima corpora habentes, quasque Deos vocat, & ait convenire in ratione animalis cum homine, differre tamen ratione immortalitatis, ponique in prædicamento substantiæ, nullo modo tamen has imperfectiones tribuit Deo, cum certissime demonstraverit Aristoteles in Metaphysica Deum esse unum, incorporeum, & infinitum, ac proinde nullo modo limitibus prædicamentorum definiri.

Nec potest dici eum, qui circa Angelos erravit, erravisse etiam circa Deum tribuendo illi corpus sicut Angelis; non enim hoc potest dici, quia multi ex Patribus etiam tribuerunt corpus Angelis.